



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

34. Quot, & quinam fuerint iustitiæ originalis effectus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

tur: Ego dixi *Dij estis, & filij excelsi omnes*. Paulus item ad Galat. 4. *Quanto tempore (inquit) heres paruulus est, nihil differi a seruis, &c.* ad Rom. 8. de omnibus iustis ad cœlestem gloriam electis, in vniuersum ait: *Quos præsciuit & prædestinauit, &c.* **Obijciēs primò,** Cur ergo lex vetus vocatur lex timoris, lex seruorum, non autem filiorum? **Respondeo,** dictam esse legem timoris, quia cum lata est, populum metu perculit, & pœnas in reos constituit. Pari ratione, dicta est lex seruorum, quia metu pœnæ magis quam charitate seruabatur, nec vi & substantia sua gratiam, & charitatem conferebat: lex verò Euangelica, est, & dicitur lex amoris, quia per eam Spiritus sanctus, qui est fons & origo gratiæ, & charitatis nobis datur, per quem ex charitate seruatur. Dicitur quoque lex filiorum, quia per eam gratia, & charitas conferuetur, quã tamen lex vetus non præstabat, sed significabat. **Deinde obijciēs veteres Patres Chrylostomum, Cyrillum, Ambrosium, & alios tradidisse, iustos veteris testamenti homines, non fuisse filios veritate, & re ipsa, sed typo, & figura.** Sic Chrylostom. ad Rom. 8. in illa verba, in quo clamant *Abba, Oecumen. ibidem.* Theophylact. Ioann. 1. Illis verbis, qui non ex sanguinibus, Cyrill. in Ioann. lib. 1. cap. 14. Ambros. Galat. 4. in illa verba, *quoniam autem estis filij Dei.* **Respondeo,** id ideo sanctos Patres docuisse, quò significarent, eos iustos, ex vi, & substantia scriptæ legis gratiam non suscepisse, sed ex fide, & meritis Christi. **Denum opponēs, in nouo testamento sæpe dici Christum Dominum dedisse credentibus, vt filij Dei sint.** Item Christum Dominum sacramenta instituisse, inter quæ, Baptisma regenerat homines; tum tamen scripta lex nullum habuerit regenerationis sacramentum; **Respondeo,** Christum regni cœlestis ianuam patefecisse, & proinde per ipsum modò patere ad hereditatem cœlestem aditum, qui erat ob peccatum penitus interclusus. Dedit itaque potestatem, vt filij Dei sint, qui credunt in ipsum viua fide per charitatem operante, quoniam iusti nunc decedentes, in hereditatem, & regnum cœlestem, solum corporibus recipiuntur; cum tamen olim non in cœlum post mortem euolarent, sed imis terræ locis detinerentur inclusi vsque ad aduentum Christi, qui inde eos tandem erutos liberaret. **Præterea lex Euangelica constat Regenerationis sacramento, quia Baptisma Christi Domini institutione vim habet, qua homines renascitur in Christo; at verò ante Christum nullum fuit sacramentum quod eiusmodi virtutem haberet, quia præter legis & antiquæ sacramenta, & sacrificia nequaquam vi, & substantia sua, sed ratione fidei in Christum venturum iusticiam, & gratiam conferebant, & proinde homines renascebantur: non aliquo illius legis sacramento, sed meritis Christi participatis per fidem quam illi in sacramentis typicè, & adumbratè profitebantur.**

Cap. XXXIV.

Quot & quinam fuerint iustitiæ originalis effectus.

Dur. 2. dis.
29. q. 2.

P R I M O queritur, An primus homo simul cum iustitia originali omnes virtutes accep-

perit? Durandus negat omnes virtutes morum accepisse, quoniam ea (inquit) aut versantur in malis purgandis, & depellendis, aut in affectibus refrenandis, & coercendis: sed in eo vitæ statu nulla mala fuerant propulsanda, cum à malis omnibus primus homo immunis esset & liber: nec fuerant affectus animi cohibèdi, cum nullis plagæ foret obnoxius. Quare solum iuxta Durandū, cum iustitia originali susceptæ sunt virtutes Theologicae, & morales, quæ non versantur in malis fugandis, vel in animæ perturbationibus reprimendis, sed in cæteris vitæ humanæ officiis, & actionibus. S. Thomas apertè docet Adamum, cum iustitia originali suscepisse omnium virtutum moralium habitus: cuius sententia communi Scholasticorum consensu recipitur. Augustinus in conatione ad Catechumenos, contra Iudæos, Paganos & Arianos, & refertur de Poenitentia dist. 1. ca. Deinceps, ait: *Cum de non videret hominem à Deo factum ex limo terre ad imaginē eius, quâ iustitia ornatum, temperantia compositum, charitate circumdatum, &c.* Damascenus item libro 2. Fidei orthodoxæ ca. 12. tradit hominem esse factum à Deo omni virtutum genere exornatum: Præterea Augustinus, Prosper, Fulgentius ac cæteri Patres planè docent esse conditum hominem rectum, iustum, sanum, & integrum, quique posset, si vellet, omne bonum præstare. **Quare dicere oportet cum iustitia originali collatas esse in Adamum progenitorem nostrum Theologicas virtutes, dona Spiritus sancti, & virtutes morales: Et proinde cum habuisse plenam rerum agendarum scientiam, facultatem, & virtutem.** **Obijciēs, Poenitentiam esse virtutem moralem, nec eam accepisse primum parentem, quoniam poenitentia est odium, & detestatio amissi peccati cum animo, & voluntate satisfaciendi pro iniuria facta Deo:** S. Thom. 1. part. quæst. 95. ar. 3. & Rich. 4. dist. 14. ar. 3. quæst. 2. censent Adamum etiam habitum poenitentis, & misericordis, non tamen actum accepisse, quoniam etiam non peccauerit, prænouerat tamen Deus futurum eius peccatum, & genus humanum malis & miseriis contracturum: unde si innocentia statum semper conseruasset, opera poenitentis, misericordis, & patientis, non fecisset, quia mali non essent, quæ pateretur, sed quoniam potuit peccatum admittere, & ob id in miseriis incurrere & pœnas, ideo habuit virtutes, poenitentiam, misericordiam, & patientiam. **Sed Almainus 4. dist. 14. quæst. 2. ad finem, putat se hoc fundamentum fortiter euertere; quoniam si præuidebatur Adam peccaturus, præuidebatur quoque eo peccato poenitentiam amissurus: quorum igitur ea virtus conferretur, quæ erat per peccatum amittenda? Respondent quidam, cæteras quoque virtutes, quæ vocantur infusæ morales, peccato fuisse deperditas: sed vrget Almainus: ita est: excidit quidem homo ab ijs virtutibus, quæ sunt perpetuæ charitatis, & gratiæ comites: sed illæ datae sunt, quia gratiam in quocunque iusto consequuntur, neque sunt ad peccatum expiandum, sed ad iustum & sanctum hominem reddendum: At verò poenitentia non est absolutè, & simpliciter cuiuscunque iusti, sed hominis dumtaxat suum peccatum admissum detestatis & plangentis, & pro eo satisfacere volentis legitimè, & ab eo, per charitatem confici-**

entiam

S. Thom. 1. p.
95. ar. 3.
Almain.
in sum. 14.
2. tra. 14.
9. q. m. 4.
Alex. 1. 2.
9. q. m. 2.
ar. 2. q. 2.

Ioan. 1.

entiam mundantis, quare non est virtus ad statum innocentie pertinens. Sed quidquid dicat Almainus, fuit poenitentia habitus in Adamo, quia talis erat à Deo creatus, vt peccare posset, & per poenitentia actum à peccato surgere: ergo accepit, quo posset de peccato, quod poterat admittere, per poenitentiam legitime dolere; nec refert, quod poenitentia virtutem peccando amisit, quoniam poenitentia habitus datur homini, qui peccare potest, vt habeat, quo possit odio peccatum prosequi, in quod potest incidere: & sic etiam paruulis baptisate ablutis, vnà cum alijs virtutibus poenitentia datur, vt habeant virtutem, qua detestari queant peccatum, quod possunt admittere: & quamuis peccando vnà cū charitate infulsam poenitentiam amittant, quam acceperunt, ac proinde ille poenitentia habitus actum suum producere nequeat, cum per lethale peccatum intereat; alius tamen habitus poenitentia eiusdem speciei & rationis, potest in eis gignere legitimum poenitentia actum, vt rectè docuit Richard. 4. distinction. 14. artic. 3. question. 2. Quod si itidem ab innocentibus, vt multi opinantur, veniale peccatum potest ante lethale committi, tunc per eundem habitum poenitentia, quem acceperunt, & nondum perdidissent, possunt de peccato veniali dolere, vt idè Richardus testatur. Deinde obijcies, in eo statu felicissimo nulla erat futura miseria, ergo nec vlla misericordia; nulli futuri erant mortis metus, terrores, ac pericula, ergo nec patientia, nec perseverantia; nulla libidinis illecebra, ergo nec castitas, nec temperantia. Respondeo, ideo datas eiusmodi virtutes, vt per eas ea mala procul submouerentur, fugarentur & penitus impedirentur. virtutes enim non solum malos animi affectus moderantur, & corrigunt, sed etiam præcauent, & impediunt, ne surrepant, & irruant. Et quia oportebat primum hominem esse plenè, & integrè sanum ac rectè compositum; idcirco dedit eum esse omnibus hisce virtutibus ornatum, atque munitum.

Secundò queritur, Quomodo intelligatur plena, & perfecta primi hominis tranquillitas, qui fuit alius iustitia originalis effectus. Theologi respondent; primum parentem nullis animi affectibus fuisse obnoxium: vnde iustitia originalis subijciebat plenè appetitum, & sensum menti, & corpus animæ. Sed questio est, qua ratione id fieret, vndeque manaret hæc perfecta tranquillitas, ita vt nulla esset inter mentem & carnem, inter rationem & sensum pugna. Scot. 2. distinctio. 29. question. 1. tanquam probabile reliquit dicens, id dupliciter potuisse contingere, vno modo, ita vt caro nihil cōtra Mentem, ac Spiritum concupisceret, & proinde nunquam immo dicere cuperet, doleret, timeret, aut lætaretur: Altero modo, ita vt quamuis caro contra voluntatem, & rationem quippiam appetere, & prosequeretur, voluntas tamen immota intra rationis metas persistens minimè traheretur ad subitas, & repentinas sensus, & appetitus cupiditates; quare licet caro doleret & tristaretur, voluntas tamen gauderet, & lætaretur. Sed lenè probabilis alij opinantur, eam tranquillitatem contigisse primo modo: nam reuera si ea-

ro contra spiritum concupisceret, eo ipso doleret, timeret, tristaretur, angeretur, ac alijs id genus affectibus, & perturbationibus vexaretur, & proinde homo esset hisce malis subiectus; at id planè pugnat cum Augustino alijsque patribus: gratia Dei, inquit Augustinus libro quarto, contra Iulianum capit. vltimo magna ibi erat, vbi terrenum, & animale corpus bestialem libidinem non habebat. & libr. 14. de ciuitat. cap. 10. quàm igitur felices erant primi homines, & nullis agi abansur perturbationibus animorum, nullis corporum lædebanur incommodis, tam felix vniuersa, &c. sic Augustin. Præterea, licet carne hæc mala, perferente, fieri posset Dei munere & beneficio, vt voluntas nihil mali sentiret, sese in officio continendo; nihilominus tamen totus homo nondum esset plenè, & perfectè secretus, & liber à malis, & proinde nec perfectè sanus & integer.

Tertiò queritur, quo pacto per iustitiam originalem fieri poterat, vt homo eo malo careret, quod extrinsecus potuisset accidere, illatum à Dæmone, vel ab homine, vel per causas naturaliter agentes inuectum: fieri enim poterat, vt horrificus sonus, vel teter aliquis odor, vel quippiam aspectu terribile in sensus incurreret; quibus rebus obiectis sensus non possent non commoueri ac proinde appetitus non possent non perturbari. Respondeo: sicut primi parentis corpus erat immortale, nimirum quod posset non mori, si peccatum caueret: & hæc immortalitas corporis partim ex fructu arboris vitæ, partim ex singulari Angelorum custodia, partim ex peculiari Dei protectione, partim denique ex proprio ipsius hominis studio, & cura pendebat: Sic etiam, quod eius sensus, & vires nihil paterentur extrinsecus, id ex custodia Angelorum, ex circumspècta & accurata consideratione ipsius hominis, & denique ex singulari, & eximio diuina protectionis beneficio, & munere fiebat; iustitia itaque originalis hominem ex parte corporis reddebat solutum ac vacuum ab omni morbo, corruptione, & malo: ex parte verò animæ, liberum prorsus ab omni agitudine & perturbatione. Sed quemadmodum illi primum effectum eiusmodi iustitia præstabat, non solum per intrinseca suscepta dona, sed etiam per extrinseca diuinæ providentiæ præsidia: ita & hoc secundum officium eadem iustitia originalis per intrinseca beneficia, & per extrinsecam Dei protectionem & curam explebat. At dices; si iustitia originalis in his, quæ diximus, præstandis, extrinseco Dei indigebat auxilio: ergo ea bona per se ipsam non efficiebat. Respondeo: quam diu homo in iustitia originali constitisset, eiusmodi auxilia Dei extrinseca fuissent homini data, non quidem ex conditione sola naturæ, sed institutione, & beneficio diuino, & quasi pacto quodam: nam talem hominem creauerat Deus, vt si datam sibi iustitiam retineret, & seruaret saluam & integram, prædicta auxilia sibi quasi debita semper in promptu haberet, quibus ab omni malo alienus, & liber esset.

(:)